

Islands Brygge 32 D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000
Fax 3524 6300
E-mail lo@lo.dk

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

Att. Sofie Hvid-Jørgensen, shj@bm.dk – bm@bm.dk

LO-sagsnr. 16-302
FTF-sagsnr.
AC-sagsnr.
Vores ref.
Deres ref.

Den 3. juli 2017

Hørings svar fra LO, FTF og AC vedr. Europa-Kommissionens udspil til en europæisk søjle af sociale rettigheder

LO, FTF og AC har modtaget Beskæftigelsesministeriets høring vedr. Europa-Kommissionens meddelelse om en Europæiske Søjle af Sociale Rettigheder og har følgende bemærkninger:

Europa-Kommissionen præsenterede den 26. april 2017 sit forslag til en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder. Forslaget er en del af Kommissions arbejde for ”opbygning af en mere inklusiv og mere retfærdig Union”.

Overordnet

LO, FTF og AC byder Kommissionens forslag velkommen. Det er som udgangspunkt positivt, at man vil udvikle en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder, som tager højde for de nye udfordringer og vilkår på de europæiske arbejdsmarkeder, og som vil bygge oven på de eksisterende instrumenter, principper og værdier, herunder chartret for grundlæggende rettigheder.

Vi har stor sympati for, at Kommissionen med sit udkast til en Søjle af Sociale Rettigheder søger løsninger på en række af de udfordringer, som globalisering, digitalisering, løndumping og arbejdsløshed stiller de europæiske borgere overfor. Vi værdsætter derfor Kommissionens fokus på styrket social dialog, der er en afgørende forudsætning for velfungerende arbejdsmarkeder.

Samtidig kan der kvitteres for, at Kommissionen med initiativet anerkender, at økonomisk udvikling skal resultere i social fremgang og sammenhængskraft og ikke mindst, at social- og arbejdsmarkedspolitikken, udover at sikre ordentlige forhold og et socialt sikkerhedsnet, også er en produktiv faktor, som blandt andet maksimerer jobskabelse og menneskelig kapital.

LO, FTF og AC deler Kommissionens synspunkt om, at vi på trods af den senere tids forbedringer i de økonomiske og sociale vilkår i Europa fortsat døjer med virkningerne af det sidste årtis krise. Herunder både udfordringer i forhold til langtidsledighed og

ungdomsarbejdsløshed samt stigende fattigdomsrisici i flere af EU's medlemslande. LO, FTF og AC er samtidig enig i behovet for, at EU kan imødegå og tilpasse sig hidtil usete samfundsmæssige udfordringer.

Kommissionen lægger op til, at Søjlen som udgangspunkt er direkte gældende for Eurozonen. LO, FTF og AC anerkender, at der kan være et behov for at forbedre ØMU'ens funktion inden for Eurozonen samt for opadgående konvergens på tværs af Eurozone-landene. LO, FTF og AC er dog bekymret for en sådan opdeling i eurolande og ikke-eurolande, hvorfor det er positivt, at initiativet er åbent for alle EU-medlemslande. Hvorvidt Danmark bør tilslutte sig Søjlen, er det endnu for tidligt at tage stilling til.

Søjleens udformning og de enkelte kapitler

Det er på nuværende tidspunkt uklart, hvilken juridisk status proklamationen med de tyve principper vil have. EU's sociale målsætninger er bl.a. at fremme befolkningens velfærd (artikel 3 i TEU). EU skal forfølge de overordnede sociale mål med passende midler inden for rammerne af de beføjelser, som medlemsstaterne har tildelt den i traktaterne (artikel 5, stk. 2, i TEU). Brugen af disse kompetencer skal ske i medfør af nærheds- og proportionalitetsprincippet (artikel 5, stk. 3, og artikel 5, stk. 4, i TEU). Det fremgår endvidere af Lisabon Traktatens artikel 153(5), at lønforhold, organisationsret, strejkeret eller ret til lockout ikke er EU-kompetence. Disse er derfor udelukkende national kompetence.

Med henvisning til Traktatens artikel 152 skal en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder naturligvis respektere denne kompetencefordeling mellem medlemslandene og EU, ikke mindst i forhold de nationale arbejdsmarkedsmodellers forskelligartede karakter og traditioner samt arbejdsmarkedets parters autonomi.

LO, FTF og AC kan derfor med henvisning til Traktatens artikel 151 som udgangspunkt støtte en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder bestående af en række overordnede principper, der fx via benchmarks kan understøtte en opadgående social konvergens, der medvirker til forbedringer for de europæiske arbejdstagere.

Under forudsætning af fuld respekt for den førnævnte kompetencefordeling har LO, FTF og AC på nuværende tidspunkt følgende bemærkninger til de enkelte kapitler i udkastet til proklamation om den europæiske søjle af sociale rettigheder;

Lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet

Adgang til arbejdsmarkedet er en vigtig forudsætning for den enkelte og samfundets velfærd. Derfor skal arbejdsmarkedet skal være åbent og rummeligt, så flest muligt, efter evne, får plads til at deltage i arbejdslivet. LO, FTF og AC støtter derfor tiltag, der kan fremme lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet – herunder i forhold til uddannelse og livslang læring, ligestilling og ikke diskrimination.

For så vidt angår ligestilling mellem kønnene finder LO, FTF og AC anledning til at understrege, at ligestilling på arbejdsmarkedet og i familien, udover at være et mål i sig selv, også vil skabe vækst og bedre ressourcenyttelse hos begge forældre. Arbejdet for at fremme forbedrede orlovsrettigheder til fædre og fædres brug af selvsamme samt

at styrke balancen mellem arbejds- og familieliv ved at arbejde for velfærdsydelser, samt fleksibilitet og aftaler, der imødekommer familiens behov, er derfor vigtig for LO, FTF og AC.

Det er i forbindelse med ovenstående vigtigt, at eventuelle tiltag med udgangspunkt i Søjlen ikke må tilsidesætte overenskomstvilkår, hvorfor disse skal kunne aftaleimplementeres.

Rimelige arbejdsvilkår

Der er i høj grad behov for yderligere at styrke arbejdsmarkedets parter indflydelse ved at støtte og udbrede kollektive forhandlinger samt retten til at organisere sig. Det er derfor positivt, at Søjlen anbefaler, at arbejdsmarkedets parter høres om udformningen og gennemførelsen af bl.a. økonomiske, beskæftigelsesmæssige og sociale politikker. Ligesom at Søjlen søger at fremme social dialog og kollektive forhandlinger.

LO, FTF og AC er enige med Kommissionen i, at Søjlen skal respektere national praksis og parternes autonomi, herunder den danske model, ikke mindst i forhold til spørgsmål om fx lønforhold. Af samme grund kan vi ikke støtte formuleringerne i punkt 7.b. vedr. oplysninger om ansættelsesvilkår og beskyttelse i tilfælde af opsigelser. Her er det vores opfattelse, at dette er nationale anliggender.

LO, FTF og AC deler samtidig Kommissionens bekymring om, at anvendelse af såkaldte atypiske ansættelsesformer kan benyttes til at omgå de spilleregler, der gælder for virksomheder og på arbejdsmarkedet. Omgåelse skal naturligvis bekæmpes. LO, FTF og AC kan imidlertid ikke støtte et egentligt forbud mod atypiske ansættelser. I stedet arbejder LO, FTF og AC for at forbedre forholdene for atypisk ansatte og beskæftigede, sådan at de er sikret ordentlige (arbejds miljø)vilkår, et rimeligt forsørgelsesgrundlag i arbejdslivet, en løbende kompetenceudvikling samt en pension, der giver mulighed for at trække sig tilbage efter et langt arbejdsliv.

Det er positivt, at Kommissionen fremhæver et godt arbejdsmiljø som en vigtig del af det gode arbejdsliv. Et styrket arbejdsmiljø er en vigtig forudsætning for bedre muligheder for flere gode år på arbejdsmarkedet. I den forbindelse ser LO, FTF og AC frem til konkrete og ambitiøse forslag fra Kommissionens side, der kan understøtte et stadigt stigende beskyttelsesniveau i EU. Herunder ikke mindst i forbindelse med den igangværende revidering af direktivet vedr. kræftfremkaldende stoffer samt initiativer, som forebygger dårligt fysisk og psykisk arbejdsmiljø.

Social beskyttelse og inklusion

Det er som udgangspunkt positivt, at Kommissionen lægger op til at understøtte en bred social sikkerhed og beskæftigelsesindsats m.m. Det er dog i den forbindelse vigtigt at bemærke, at flere af de berørte områder, herunder beskæftigelsespolitik og arbejdsløshedsydelser, er et nationalt kompetenceområde.

Fra EU's side kan der dog arbejdes for at fremme opadgående konvergens under forudsætning af fuld respekt for parternes autonomi og EU's medlemsstaters nationale råderum, herunder muligheden for at bevare eksisterende systemer og regler, hvori der

fx på nogle områder skelnes mellem niveauet af sikkerhed, der tilbydes. I en dansk kontekst kunne det for eksempel være i forhold til danske regler om en karenperiode, krav om indtægtsniveau for at opnå ret til dagpenge mv.

Hvad angår det specifikke princip om arbejdsløshedsunderstøttelse, ser LO, FTF og AC ingen grund til at fremhæve, at understøttelsen ikke må udgøre et disincitament til hurtigt at komme i beskæftigelse igen. En sådan formulering indebærer en unødvendig mistænkeliggørelse af arbejdsløse.

Vi har noteret os, at bestemmelsen i punkt 14 omhandler mindsteindkomst og ikke mindsteløn. Det er afgørende, at et eventuelt princip om mindsteindkomst ikke må anvendes til ad omveje at indføre mindstelønninger på arbejdsmarkedet og dermed tilsidesætte den danske model og parternes autonomi.

Opsummering

Forslaget til en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder er et vigtigt initiativ. Et større socialt fokus i EU kan medvirke til at højne den sociale standard på tværs af EU og således også medvirke til at bekæmpe social dumping. Det er afgørende, at Søjlen respekterer den i Lissabontraktaten fastsatte kompetencefordeling, herunder ikke mindst de nationale arbejdsmarkedsmodellers forskelligartede karakter og traditioner samt arbejdsmarkedets parter autonomi.

LO, FTF og AC kan derfor som udgangspunkt støtte en Europæisk Søjle af Sociale Rettigheder byggende på en række overordnede principper, der kan understøtte en opadgående sociale konvergens i EU.

Med venlig hilsen

Bente Sorgenfrey
Formand, FTF

Lars Qvistgaard
Formand, Akademikerne

Arne Grevsen
Næstformand, LO